

مهم ترین وقایع ادبیات در سال ۲۰۰۲

سال ۲۰۰۲ نیز به پایان رسید و مثل تمام سالیان دیگر ، انبوهی از وقایع تلخ و شیرین را در خود ثبت و ضبط کرد. معمولاً رسم است که در پایان هر سال ، اهالی تمامی هنرها ، وقایع مهم آن سال را مروری دوباره می کنند. مطبوعات نیز بنابر وظیفه و ماهیت خود در این مرور دوباره ، حضوری فعال دارند. نشریه "گاردین" بنا به سنت هر ساله خود در پایان سال ۲۰۰۲ ، فهرستی از وقایع مهم جهان ادبیات را ارائه کرده است که خواندن آن خالی از لطف نیست.

JANUARY (ژانویه)

سال ۲۰۰۲ با صدر نشینی بیوگرافی افشاگرانه "پاملاندسون" درباره شوهرش "بیلی کانلی" در فهرست آثار پرفروش بریتانیا آغاز شد و با جنجال آفرینی مجموعه آثار "هری پاتر" به خاطر پرداختن به امور جادویی ادامه یافت ؛ اگر چه که ژانویه برای این پسر جادوگر ، ماه خوبی نبود. خبر سوزاندن کتاب های "هری پاتر" توسط یک فرقه مسیحی در نیومکزیکو بر صدر اخبار روز نشست. آثار "جی. کی رولینگ" اعتراض برانگیزترین آثار سال لقب گرفت و هم چنین در این ماه خط ویژه تلفنی به نام "خط نفرت" دایر شد ، تا کسانی که با آثار "رولینگ" مخالفند، بتوانند اعتراض و نفرت خود را از طریق این خط ویژه ابراز کنند. از دیگر اخبار جنجالی این ماه ، اهدای جایزه معتبر "تی. اس. الیوت" برای نخستین بار به یک زن بود که یک شاعره کانادایی به نام "آن کارسون" موفق به دریافت آن شد.

FEBRUARY (فوریه)

صد کتابخانه معروف جهان ، فهرستی از آثار محبوب خوانندگان خود را ارائه دادند ، که نویسندگانی همچون کاترین کوکسون ، دانیل استیل و دیک فرانسیس بدان راه یافتند. در همین ماه ، فرانسه به هدف آگاهی از انتظارات و نیازهای مردم افغانستان ، یکی از مهم ترین فلاسفه و روشنفکران خود به نام "برنارد هنری لوی" را به این کشور فرستاد. طرح "یک شهر، یک کتاب" با هدف معرفی کتابی که توصیف گر خصوصیات هر یک از ایالات مختلف آمریکا باشد ، در سراسر این کشور پیاده شد، اما در نهایت نیویورک از اجرای این طرح فرهنگی و معرفی کتاب برتر ایالت خود به دلایلی سرباز زد. هم چنین در این ماه Fingersmith نوشته "سارا واترز" به عنوان مهم ترین اثر ماه فوریه که چندی بعد در ماه سپتامبر به فهرست نامزدهای بوکر راه یافت، به بازار کتاب اروپا عرضه شد.

MARCH (مارس)

این ماه با جنجال مطبوعاتی فراوانی برای اهل قلم همراه بود. "آروند اتی روی" نویسنده معروف برنده بوکر در اعتراض به حکم دادگاه، در تصویب پروژه سد سازی در دره "نارمادا"ی هند و هم چنین توهین و تهدید به قتل عده ای از وکلای مدافع این پرونده به جرم بی احترامی به دادگاه عالی هندوستان به یک روز حبس نمادین و پرداخت ۲۰۰۰ روپیه محکوم شد. مورخ مشهور "دیوید آیرونیک" به جرم انکار واقعه یهود کشی و تحریف تاریخ، از سوی دادگاه به پرداخت صد و پنجاه هزار پوند محکوم شد، اما به دلیل عدم استطاعت در پرداخت این مبلغ کلان اعلان ورشکستگی کرد. هم چنین "دیزی گودوین" از دیگر مورخان معروف و یکی از اعضای هیات داوران پولیتزر به جرم سرقت ادبی از پست خود بر کنار شد و در آمریکا، کمترین سنت شکن و فیلمساز نوگرایی هالیوودی "مایکل مور" با کتابی جنجال برانگیز به نام "مردان سفید پوست احمق" در اعتراض به سیاستهای بوش بر صدر فهرست نویسندگان پرفروش قرار گرفت.

APRIL آوریل

فصل اعطای جوایز ادبی با اهدای جایزه پولیتزر ادبیات، در آغاز نخستین ماه از فصل تابستان آغاز شد. "امپایر فالز" رمانی از "ریچارد روسو" درباره سرنوشت ساکنان روستایی کوچک و روبه زوال در آمریکا در رقابت با اثر درخشان "تصحیحات" نوشته "جاناتان فرانزن" جایزه پولیتزر را از آن خود کرد. پس از ماهها انتظار، اضطراب و تشویش دوستداران "یان مک یوون" با انتخاب اثری از این نویسنده به نام "تاوان" به عنوان برنده جایزه دبلیو.اچ. اسمیت به سر رسید، اما این خوشحالی چندی نپایید. چرا که چندی بعد در مراسم اعطای جوایز ادبی کشورهای مشترک المنافع رمان تاوان مغلوب اثری از ریچارد فلاناگان به نام "کتاب ماهی گلد" شد. در همین ماه "ایدان چمبرز" به عنوان بهترین نویسنده سال و "کونتین بلیک" به عنوان بهترین تصویرگر کتاب از بریتانیا در مراسم اعطای جوایز "هانس کریستیان آندرسن" موفق به دریافت جایزه شدند و جایزه "بوکر" طی یک قرارداد پنج ساله با شرکت "من گروپ" به عنوان حامی و سرمایه گذار مالی جدید این طرح فرهنگی به جایزه "من - بوکر" تغییر نام یافت و ارزش مالی خود را به پنجاه هزار پوند ارتقاء داد. هم چنین در این ماه سایت اینترنتی آمازون با اعتراض برخی نویسندگان به سرویس و خدمات فروش "کتابهای دست دوم" این سایت مواجه شد. مؤلفان در اعتراض خود، کاهش درآمد حاصل از فروش آثار جدیدشان را یکی از پیامدهای منفی ارائه سرویس فروش کتابهای دست دوم از سوی برخی سایت های اینترنتی همچون آمازون یاد کردند و خواستار اتخاذ تدابیری برای این معضل شدند. جایزه بحث انگیزترین کتاب ماه به "کاترین میل" برای اثر "زندگی جنسی کاترین ام" رسید و در نهایت شاعر و استاد دانشگاه "تام پاولین" با این گفته که "یهودیان مقیم در اسرائیل باید کشته شوند" به جنجال فراوان دامن زد.

MAY (مه)

در این ماه جمع کثیری از نویسندگان صاحب سبک و مشهور دنیا همچون "دوريس لسینیگ"، "نورمان میمر" و... رمان کلاسیک "دن کیشوت" اثر سروانتس را به عنوان بهترین کتاب دوران معرفی کردند. کتابخانه ها و کتابفروشی های آثار کلاسیک در پی چاپ خبر محکومیت و حبس چهار ساله "ویلیام ژاکس" به جرم سرقت مجموعه ای نفیس از کتابهای قدیمی به ارزش یک میلیون پوند از برخی کتابخانه های معروف همچون کتابخانه دانشکده کمبریج، کتابخانه بریتانیا در کانون رویدادهای خبری سازمان قرار گرفتند.

"ماشین چمن زنی" شاعر معروف بریتانیایی "فیلیپ لارکین" که با اشاره به آن در یکی از اشعار سال ۱۹۷۹ این شاعر به نام "علف چین" در اذهان دوستداران شعر لارکین جاودانه شده بود، از سوی دانشکده هول خریداری شد و بدین ترتیب به آرشیو ادوات ماندگار از این شاعر پیوست. در همین ماه نویسنده بی پروای فرانسوی مایکل هولیک جایزه ایمپک ۲۰۰۲ را برای رمان مناقضه انگیز خود Atomised دریافت کرد و شایعاتی مبنی بر امکان شرکت نویسندگان آمریکایی در رقابت بوکر ۲۰۰۴ به اخبار داغ و جنجالی روز پیوست. هم چنین ماه مه مصادف بود با چاپ و انتشار چند اثر معروف از جمله رمان "زندگی پی" به قلم یان مارتل – که امسال جایزه بوکر را دریافت کرد- به همراه دو اثر دیگر نامزد بوکر تحت عناوین "موسیقی کثیف" نوشته تیم ویتتون و "مگر" اثر کارول شیلدرز.

JUNE (ژوئن)

"هاری کونزرو" با رمان "امپرسیونیست" جایزه بتی تراسک را از آن خود کرد و مورخ صاحب نام "مارگارت مک میلان" با رمان "صلح کنندگان" که اثری در باب معاهده سال ۱۹۱۹ ورسای است، جایزه سالانه ساموئل جانسون برای بهترین اثر غیر داستانی سال را دریافت کرد. هم چنین از دیگر رویدادهای مهم فرهنگی این ماه راه اندازی بخش ویژه نقد ادبی در سایت اینترنتی گاردین بود.

JULY (جولای)

کتابخانه بریتانیا برای نخستین بار در پی اعتصاب کارکنان خود تعطیل شد. "استفان کینگ" اعلام کرد نویسنده اثر پر فروش "خاطرات الن ریمباور" نیست و نویسنده معروف آثار تخیلی "تری پرتچت" با ربودن مدال کارنگی برای اثر معروف کودکان خود "موريس شگفت آور و چونندگان با تربیتش" به تحقیر شانزده سال محافل ادبی بریتانیا پاسخی دندان شکن داد.

AUGUST (اگوست)

در این ماه "جفری آرچر" سیاستمدار و نویسنده محبوب در زندان، قرارداد هفت میلیون پوندی خود را برای نوشتن سه کتاب با انتشارات مک میلان منعقد کرد و در ادامه به مناسبت نخستین سالگرد حادثه تروریستی یازدهم سپتامبر جشنواره کتاب ادینبورگ با دعوت از نویسندگان مختلف بخشی را به بحث و تبادل نظر پیرامون جریان‌ات سیاسی آمریکا اختصاص داد.

SEPTEMBER سپتامبر

"مرداتوگراف" دومین رمان نویسنده معروف بریتانیایی "زادی اسمیت"، همزمان با نمایش اقتباس تلویزیونی نخستین رمانش "سپید دندان" با فروش و استقبال خوبی در کتاب فروشیهای سرتاسر بریتانیا مواجه شد و در قطب مقابل تاریخچه رویزیونیست مارتین امیس از روسیه استالین در کتابی به نام (Koba the derad) انتقاد کوبنده منتقدان را دریافت کرد. رمانی که از ای. آس. بیات با نام "زنی در حال سوت زدن" بخاطر ماهیت بلند پروازانه اش مورد تحسین واقع شد در حالی که اثر پرفروش دیگری به نام "کتاب اوهام" نوشته پاون آوستر مخالفین و موافقین خود را به دو جبهه مساوی تقسیم کرد. از دیگر رویدادهای مهم این ماه به محاکمه کشیدن مایکل هولبک نویسنده معروف (Atomisea) در پاریس به جرم توهین به مقدسات مذهبی بود که در نهایت تبرئه شد.

OCTOBER (اکتبر)

مایکل فیبر با کتاب (The crimson petal and white) "دیکنز" معاصر لقب گرفت و به شهرتی مضاعف دست یافت. دو رمان عمیق با نامهای "جنسیت میانه" نوشته "جفری یوجنیدز" و "دوست کوچک" اثر "دوناتارت"، سرانجام پس از ماهها انتظار وارد بازار کتاب شد و "جفری آرچر" با چاپ "خاطرات حبس" خود، مجازات سنگین تر و محکومیت طولانی آن را برای خود خرید. ماه پر ازدحام برپایی مراسم و اعطای جوایز ادبی با اعلام نامزدهای جوایز کتاب اول گاردین رسماً آغاز شد.

سونیا هارت نت با رمان "کودک پنج شنبه" موفق به دریافت جایزه کتاب کودکان گاردین شد. جایزه شعر فوروارد نیز به شاعر معروف "پیتر پورتر" رسید. در ادامه سایر رویدادهای فرهنگی انجمن بودا پست در تجلیل از دستاوردهای ادبی پائولو کوئیلو، این نویسنده پر فروش برزیلی را به دریافت جایزه ای ویژه مفتخر ساخت و در نهایت همای سعادت بر کشور مجارستان نشست و "ایمره کرتز" نویسنده مجارستانی و از باز ماندگان واقعه یهود کشی، نخستین جایزه نوبل را برای این کشور به ارمغان آورد. از دیگر اخبار مهم این ماه رسوایی دیگری از سوی بازماندگان جایزه بوکر بود که در نهایت با به رخ دادن "یک اشتباه فنی" در وب سایت این جایزه به رسوایی حاصل از اعلام زود هنگام برنده جایزه بوکر ۲۰۰۲ (یان مارتل) سرپوشی موقت نهادند.

NOVEMBER (نوامبر)

نامزدهای جایزه "ویت برد" با راه یافتن یک زن و شوهر به نامهای "مایکل فرین" و "کلیرتومالین" در فهرست نامزدهای رقابت کننده نهایی اعلام شد. در این ماه یکی از اشعار فیلیپ لارکین که پیش از این بی ارزش و بسیار پیش پا افتاده تلقی می شد، به مجموعه اشعار خوب و قوی این شاعر معروف پیوست و "ایان مک یوون" بار دیگر با رمان "تاوان" در صدر فهرستی از نام ۱۲۵ تن از نامزدهای جایزه "ایمپک" قرار گرفت.

DECEMBER (دسامبر)

جایزه کتاب اول گاردین به رمانی از "جاناتان سفران" به نام "همه چیز منور شده" رسید و بنا به سنت هر ساله که چهره های معروف ادبیات سال انتخاب می شوند، "جفری آرچر" با خواندن ۱۶ نمایشنامه و رمان مختلف به همراه مجموعه ای حجیم از داستان های کوتاه از پنج نویسنده در ظرف ۶۷ روز رکورد سریع ترین خواننده کتاب سال را به خود اختصاص داد.

برگرفته از نشریه گاردین - دسامبر ۲۰۰۲